Hensyn til privat Industri og Haandværk — dette siger jeg i Almindelighed. Det ærede Medlem siger, at vi godt kunne lave Lokomotiver her i Landet, det er mig ikke bekendt, og jeg skal ikke forfølge dette videre. — Det ærede Medlem kom saa med en Udtalelse om Værkstedernes Udvidelse og om forskellige Historier om, hvad der kan tilvirkes. Det ærede Medlem maatte selv sige, at en væsentlig Del af de Ting, som skulle bruges her, maa man købe i Udlandet, ikke blot Hjul og Underlag, men ogsaa Kedler, Cylindere o. s. v., men at man saa skulde samle det her. Dette Spørgsmaal skal jeg ikke fordybe mig meget i. Det kommer her ikke absolut an paa Billigheden. Man maa selvfølgelig have gode Varer, og kan man ikke faa dem fra Udlandet, saa maa man faa dem i Indlandet og ofre noget derpaa; det benægter jeg ikke; men jeg tror, at det hverken er forstandigt eller rigtigt at gaa til en saadan Tilvirkning for Øjeblikket; men det kan der altid være Lejlighed til nærmere at overveje. — Jeg kan naturligvis ikke sige noget om, at der jo til sine Tider kan være nogen Arbejdsledighed, at der er forskellige Apparater, som ikke betjenes, det kan det ærede Medlem ikke forlange. Hvis det er saa, er det, fordi man ikke har trængt til den Tilvirkning, som det ærede Medlem interesserer sig for, det kan jeg virkelig ikke sige noget om nu. — Naar man skriver et Ændringsforslag saaledes: „Driftsmateriellet og Inventariet forfærdiges paa de Staten tilhørende Værksteder, for saa vidt disse ere eller kunne sættes i Stand til at udføre dette Arbejde", saa vil jeg spørge, om det er muligt at gaa ind paa det. Jeg gad vide, om man ikke tør sige, at Staten er saa stor en Institution, at den vil kunne sætte sine Værksteder i Stand til at præstere alt muligt; men hvilke Opofrelser det koster, staar der ikke noget om, og kan der ikke siges noget om, det har det ærede Medlem ikke ulejliget sig med at undersøge. — Det ærede Medlem har ogsaa stillet forskellige Forslag om Ordningen af Lønningsbestemmelser; men det ærede Medlem har ikke været opmærksom paa, at disse Bestemmelser i Virkeligheden nok gaa ud paa, at der ikke maa arbejdes ved Entreprenører. De ville gaa ud paa det, som det ærede Medlem forlangte ved første Behandling, at Staten skal overtage Arbejdet; at det skulde være muligt at finde Entreprenører, som kunne opfylde de Vilkaar, som ere opstillede, maa jeg benægte; at samtlige Overslag maatte gøres om, følger af sig selv. Hvis det ærede Medlem forlanger saadanne Forskrifter vedtagne, saa maa det være det ærede Medlems Sag at føre Summerne ind i Lovforslaget, jeg kan ikke sige det ærede Medlem dem; det vilde være den nødvendige Konsekvens deraf; naar man forlanger det, hvis det overhovedet er muligt at forlange det, saa vilde Entreprenørerne blive helt anderledes stillede. Jeg modsætter mig Forslaget. Jeg siger kun, at det er en billig Fordring, naar man opstiller saadant, at man saa ogsaa er i Stand til at gøre en Kalkule om, hvilken Betydning det vil have for Lovforslaget. — Det ærede Medlem gjorde en enkelt Bemærkning, som jeg finder Anledning til at fæste min Opmærksomhed ved, og det var den, at det var ubilligt, naar Arbejdere, som i god Tro vare gaaede ind til et Arbejde, bleve skuffede. Det var dog ikke Statsarbejde; det ærede Medlem bruger idelig Udtrykket Statsarbejde, og det kan saa let misforstaas. Staten giver jo Arbejdet til Entreprenører, og Entreprenørarbejdet kan ikke i egentlig Forstand siges at være Statsarbejde, da det jo er overdraget af Staten til Entreprenører, og Staten er altsaa ikke fuldt ud Herre over, hvorledes Arbejdet udføres, den kan kun binde Entreprenørerne ved visse Vilkaar. Naar det ærede Medlem siger, at det er ubilligt, at Arbejderne lide store Tab ved, at Entreprenøren løber sin Vej eller gaar fallit, har jeg Sympati dermed, men jeg er ikke vis paa, at der kan gøres noget derimod. Jeg skal undersøge dette Forhold, men jeg tror ikke, det vil være ganske let. Man maa saa kræve, at vedkommende Arbejdere ikke lade store Summer af deres Arbejdsfortjeneste staa hos en Entreprenør. Jeg skal som sagt gerne overveje, om det er muligt at gøre noget imod dette Onde. — Dernæst siges der, at Staten ikke maa indforskrive udenlandske Arbejdere. Ja, Staten optager i sine Arbejdsvilkaar, at det skal være indenlandske Arbejdere, som benyttes, og det kan ikke fraviges uden Tilladelse. At det undertiden kan blive nødvendigt at fravige det, følger af sig selv, men ellers er det et Princip, som gennemføres ved Statsarbejde, at det, saa vidt muligt, saafremt ikke særlige Grunde tale derimod, skal være indenlandske Arbejdere. Det ærede Medlem mener, at naar man saaledes vil tage Arbejdere fra Udlandet, faar man ikke de bedste Arbejdere ved Jærnbaneanlægene; men det er dog for mig et stort Spørgsmaal. Man maa jo nemlig huske paa, at det store Entreprenørarbejde, der er Tale om ved Jærnbaneanlæg, det er Jordarbejdet, og det er et stort Spørgsmaal, om man kan sige, at dette Arbejde er særlig tiltrækkende for de bedste Arbejdere her i Landet. Jeg tror ikke, at de særlig søge derhen, naar de kunne